

23 БЕРЕЗНЯ 2026

Аграрні ноти: Як інструмент залучення фінансування для розвитку господарства

Проект: «Розвиток доступу аграрного сектору України до ринків капіталу»

**Шановні учасники, просимо
вас пройти **попереднє**
опитування.**

Посилання на форму ви знайдете у чаті,
або можете скористатися QR-кодом.

Дякуємо!

Сучасні виклики для агровиробників

Високі ризики у виробництві с/г культур

Зростання собівартості виробництва

Наслідки війни та пошкодження активів

Нестача обігових коштів

Обмежений доступ до кредитних ресурсів

Малі агровиробники

працюють в умовах обмежених фінансових та інвестиційних можливостей

відчувають нестачу власних ресурсів

Зовнішні ресурси – інструмент виживання, відновлення та розвитку

Аграрні розписки та аграрні ноти: Сучасні інструменти залучення фінансування у сільське господарство

Це інструменти, які дозволяють отримати доступ до матеріально-технічних та грошових ресурсів під заставу майбутнього врожаю.

Нестача застави - одна із найважливіших проблем обмеженого доступу аграрія до кредитування.

Які інструменти дозволять використовувати майбутній врожай в якості застави?

Аграрні розписки та аграрні ноти запроваджені в Україні Міжнародною фінансовою корпорацією (IFC) у партнерстві з Швейцарською Конфедерацією в рамках Проєкту «Розвиток доступу аграрного сектору України до ринків капіталу».

 Schweizerische Eidgenossenschaft
Confédération suisse
Confederazione Svizzera
Confederaziun svizra

International
Finance Corporation
WORLD BANK GROUP

Swiss Confederation
Швейцарська Конфедерація

Проект «Розвиток доступу аграрного сектору України до ринків капіталу» (UACMD)

Проект UACMD

(2020-2026)

впроваджується Міжнародною фінансовою корпорацією (IFC) у партнерстві з Швейцарською Конфедерацією та зосереджується на:

01

Підтримці ринку та її ключових учасників для забезпечення сталого фінансування за аграрними розписками

02

Впровадженні аграрних нот та їх поширення на нові агросектори із зменшенням трансакційних витрат

03

Впровадженні аграрних розписок в інших країнах використовуючи досвід та напрацювання в Україні

Аграрні розписки в Україні: Від концепції до результатів

Станом на 1 березня 2026 року

11,676

виданих аграрних розписок

\$2.4 млрд

загальна вартість виданих розписок

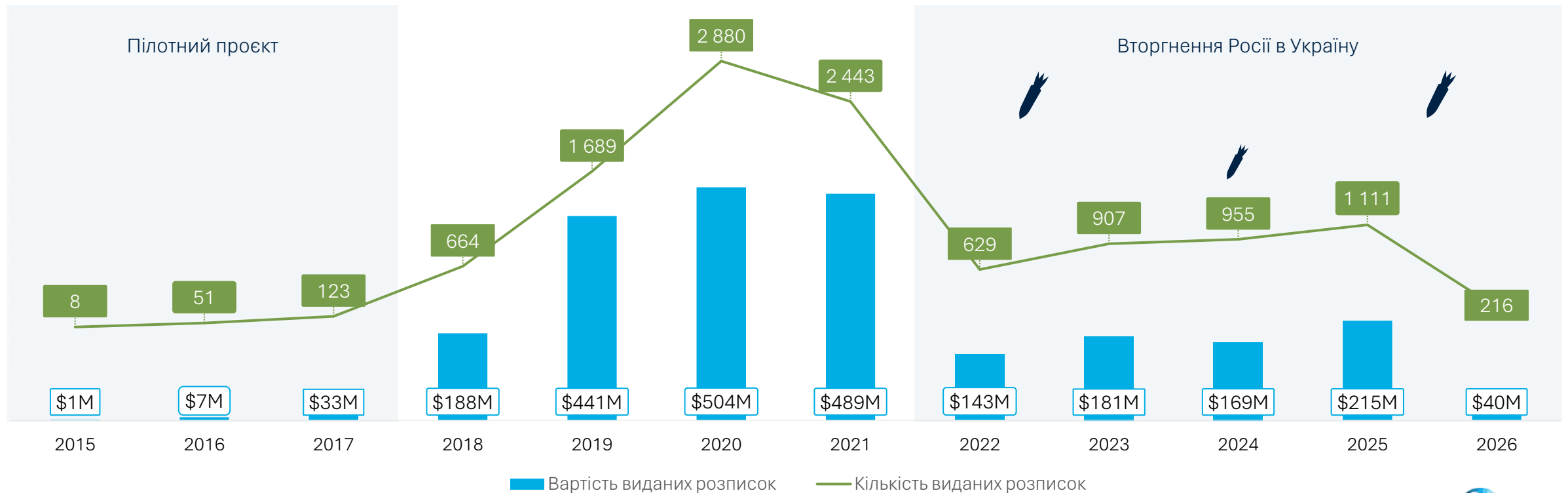
\$186,143

середній розмір фінансування у 2026

48

найменувань с/г продукції

Аграрні розписки в Україні: Статистика у розрізі кредиторів

2025

2026

2027

\$186,143

середній розмір
фінансування

146

агровиробників
профінансовано

21

кредитор

Топ кредитори, що фінансують під аграрні розписки, %

Постачальники, 42%

Трейдери: Резиденти, 15%

Банки, 13%

Дистриб'ютори, 25%

Переробники, 3%

Від розписок до нот: Ключові етапи

Липень 2012

Прийнято **Закон України «Про аграрні розписки»**

2015

Запущено **Проект IFC «Аграрні розписки в Україні»** для забезпечення фінансування агровиробників з недостатньою заставою

2015-2020

Залучено понад **\$1 мільярд** фінансування

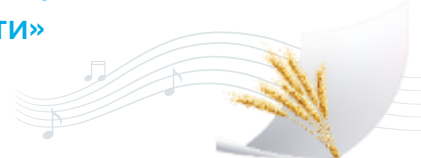
2025

Видано перші **аграрні ноти**

2024

Прийнято **Закон України «Про аграрні ноти»**

2021

Запуск Проекту IFC UACMD для модернізації та впровадження сек'юритизації аграрних розписок

2026

Запуск Проекту розвитку цифрової інфраструктури аграрних нот в Україні:

- Масштабування використання аграрних нот в Україні
- Інтеграція аграрних нот із агро- та фінтех-рішеннями
- Посилення інституційної та ринкової спроможності

Понад \$2.41 млрд фінансування для аграрного сектору залучено завдяки новим фін інструментам

Перші аграрні ноти в Україні

БЕРЕЗЕНЬ 2025

ТРАВЕНЬ 2025

ЛИПЕНЬ 2025

ВИКОНАНО

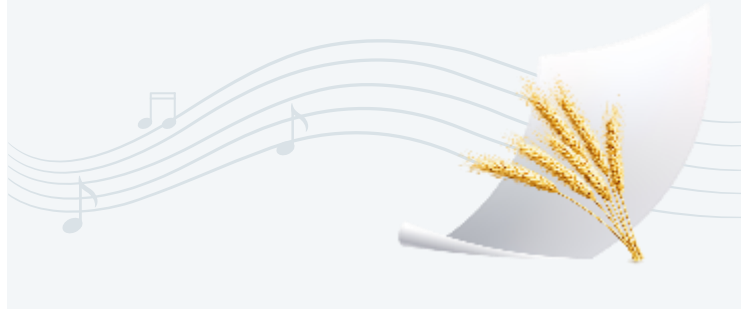
Фінансова аграрна нота
(ФАН)

AP Group®

ВИКОНАНО

Товарна аграрна нота
(ТАН)

KERNEL

ВИКОНАНО

Фінансова аграрна нота
(ФАН)

AP Bank®

Аграрні ноти: Характеристики інструменту

Аграрні ноти: Сутність

АГРАРНА НОТА*

Що це:	Неемісійний цінний папір
Що робить:	посвідчує безумовне зобов'язання боржника
Яке саме зобов'язання:	зобов'язання, забезпечене заставою, здійснити поставку сільськогосподарської продукції або сплатити грошові кошти кредитору
На яких умовах:	відповідно до умов, визначених в аграрній ноті

Умови, які зазначаються в аграрній ноті є предметом обговорення і домовленості між боржником і кредитором. Кредитор не може змусити Вас видати аграрну ноту на неприйнятних для Вас умовах

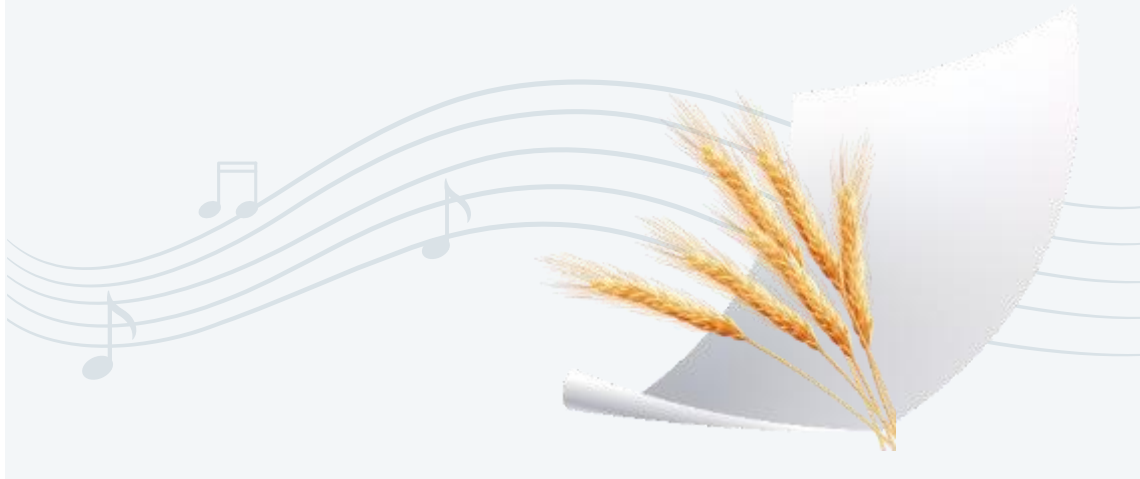
*Згідно визначення, наведеного в пункті 1 Статті 5 ЗУ «Про аграрні ноти» № 3586-IX від 22.02.2024

Аграрні ноти: Класифікація

ВИД ЗОБОВ'ЯЗАННЯ

ТОВАРНА АГРАРНА НОТА (ТАН)

безумовне зобов'язання боржника поставити с/г продукцію

ФІНАНСОВА АГРАРНА НОТА (ФАН)

безумовне зобов'язання боржника сплатити грошову суму

Аграрні ноти: Класифікація

СТУПІНЬ ОБОРОТОЗДАТНОСТІ (Обирається фермером при створенні аграрної ноти)

ОБІГ ОБМЕЖЕНИЙ (обмежено оборотоздатні ноти)

- ✘ Передача третій особі (крім особливих випадків)
- ✘ Торгівля на організованих ринках капіталів

ОБІГ ЧАСТКОВО ОБМЕЖЕНИЙ (частково обмежено оборотоздатні ноти)

- ✓ Передача третій особі з порукою кредитора або без
- ✘ Торгівля на організованих ринках капіталів

ОБІГ НЕОБМЕЖЕНИЙ (необмежені в обороті ноти)

- ✓ Передача третій особі без поруки
- ✓ Торгівля на організованих ринках капіталів

Аграрні розписки vs Аграрні ноти

	АГРАРНІ РОЗПИСКИ	АГРАРНІ НОТИ
ХТО ВИДАЄ:		
Агровиробники	+	+
с/г кооперативи	-	+
переробники	-	+
ПРЕДМЕТ ЗАСТАВИ:		
Продукція рослинництва	+	+
Продукція тваринництва	-	+
Продукція первинної переробки	-	+
ЕЛЕКТРОННА ФОРМА (Онлайн-оформлення не виходячи з дому)	-	+
Кредитори-нерезиденти	+	+
ЧАС ОФОРМЛЕННЯ	2-3 дня	Менше 1 дня
ВАРТІСТЬ ОФОРМЛЕННЯ* (% від суми боргу)	3-5%	Менше 1%

*Орієнтовні дані для суми боргу 1 000 000 грн на фінансування оборотного капіталу

Аграрні ноты: Учасники та інфраструктура

Особи боржника та кредитора за аграрною нотою

Боржник — особа, яка видала АН та отримує фінансування (агровиробник)

Фізична або юридична особа, яка має право власності або користування земельною ділянкою с/г призначення

Співвласник або співкористувач с/г земельної ділянки (виникає солідарна відповідальність)

С/г кооператив, який не має прав на земельну ділянку с/г призначення, може видавати АН, якщо хоча б один член такого кооперативу має право власності або право користування земельною ділянкою с/г призначення (необхідна згода такого члена кооперативу, припинення членства не припиняє заставу за АН та зобов'язання с/г кооперативу за АН як солідарного відповідача)

Кредитор / Власник АН — особа, яка надає аграрію фінансування в обмін на АН

Юридичні так і фізичні особи (у т.ч. ФОП), резиденти та нерезиденти

Обмеження щодо роботи з аграрними нотами

Не можуть працювати
з аграрними нотами
особи...

...пов'язані із державою-агресором

...до яких застосовані санкції

...включені до переліку терористів

...які не розкрили інформація про кінцевих бенефіціарних власників

...zareєстровані у державі зі списку FATF (обмеження поширюється в т.ч. на прямого/опосередкованого власника 50 і більше відсотків)

СИСТЕМИ ОБЛІКУ ІНФОРМАЦІЇ ПРО АГРАРНІ НОТИ

РЕЄСТР АГРАРНИХ НОТ (РАН)

інформація про видачу, реквізити, припинення та обтяження аграрних нот, а також про початок примусового виконання

НАЦІОНАЛЬНИЙ ДЕПОЗИТАРІЙ УКРАЇНИ

визначений Законом Центральний депозитарій, який забезпечує формування та функціонування системи обліку цінних паперів, в тому числі забезпечує роботу Реєстру Аграрних нот

Складові частини реквізитів аграрної ноти

Основна частина

Реквізити аграрної ноти

Боржник

Найменування компанії

ЄДРПОУ компанії

Місцезнаходження

- Містить реквізити, необхідні для належного виконання зобов'язань за аграрноюнотою
- Основна частина аграрної ноти є обов'язковою для боржника та кредитора з моменту видачі аграрної ноти.

Виконавча частина

Спеціальна виписка з Реєстру аграрних нот

Номер спеціальної виписки

На примусове стягнення за Фінансовою аграрноюнотою №

Реквізити основної частини фінансової аграрної ноти:

- Містить реквізити, необхідні для примусового виконання зобов'язань за аграрними нотами, максимально узгоджені з вимогами до виконавчого документа у Законі України «Про виконавче провадження»
- Виконавча частина аграрної ноти є обов'язковою для боржника та кредитора-стягувача з моменту генерування спеціальної виписки з Реєстру за допомогою програмно-технічних засобів Реєстру аграрних нот. Кредитор має право ініціювати примусове стягнення за аграрноюнотою з 00 годин 00 хвилин дня, наступного за днем, зазначеним в аграрній ноті як день виконання зобов'язання за аграрноюнотою (повністю або частково).

Ключові реквізити основної частини

	ТОВАРНА АГРАРНА НОТА	ФІНАНСОВА АГРАРНА НОТА
01	назва - "Товарна аграрна нота»	назва - "Фінансова аграрна нота"
02	строк або термін виконання зобов'язання	
03	ступінь оборотоздатності	
04	предмет зобов'язання: поставити с/г продукцію	предмет зобов'язання: сплатити грошову суму
05	умови та місце поставки с/г продукції	умови сплати грошових коштів
06	опис предмета застави	
07	місце зберігання предмета застави	
08	застереження про те, чи здійснюється задоволення вимог кредитора з вартості предмета застави або перехід права власності на предмет застави до кредитора	
09	інші способи забезпечення виконання зобов'язань *	
10	дата та час видачі	
11	інформація про боржника	
12	інформація про наявність чи відсутність договору страхування щодо предмета застави *	
13	інформація про наявність чи відсутність вимог до технології виробництва с/г продукції *	
14	інформація про розмір витрат на завершення виробництва *	
15	інформація про те, чи передбачено звернення стягнення на інше майно *	
16	маркетинговий період	
17	інформація про те, чи може здійснюватися конвертація ТАН у ФАН *	
18	визначення організації для вирішення спорів щодо порушення технології виробництва *	
19	застереження про вирішення третейським судом або міжнародним комерційним арбітражем всіх або частини спорів *	
20	інформація щодо штрафних санкцій *	

* Предмет для переговорів

Конвертація товарної аграрної ноти в фінансову

? Умови, за яких кредитором може бути здійснено конвертація:

1. Право кредитора на конвертацію передбачено реквізитами аграрної ноти
2. Невиконання зобов'язань за ТАН

? Для здійснення конвертації кредитор повинен:

1. Повідомити боржника про намір конвертувати ТАН у ФАН
2. Надати розпорядження про проведення конвертації

! Конвертація здійснюється:

- на суму невиконаного зобов'язання
- на третій день з дати надсилання повідомлення кредитора, якщо до спливу цього строку до Реєстру аграрних нот не внесено запис про припинення зобов'язань за такою ТАН

Аграрні ноти: Основи застосування

Аграрні ноти можуть використовуватися:

Як інструмент залучення грошових коштів у сільське господарство

ТА
АБО

Для здійснення розрахунків за договорами шляхом видачі/передачі АН, якщо це передбачено договором

Базова модель агровиробник-кредитор

Виконання аграрних нот

ТОВАРНА АГРАРНА НОТА

ФІНАНСОВА АГРАРНА НОТА

ВИКОНУЄТЬСЯ ШЛЯХОМ:

Поставки с/г продукції кредитору *або* передачі кредитору складського свідоцтва на с/г продукцію

Перерахування грошових коштів на рахунок Центрального депозитарія в НБУ для подальшого перерахування кредитору через депозитарну установу

ВВАЖАЄТЬСЯ ВИКОНАНОЮ:

З моменту внесення кредитором запису про припинення зобов'язань за ТАН до [Реєстру аграрних нот](#)

З моменту зарахування грошових коштів на рахунок [Центрального депозитарію в НБУ](#)

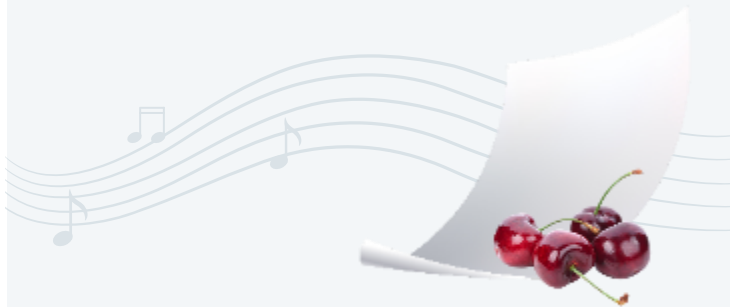

Предмет застави за аграрною нотою

Що може бути предметом застави за аграрною нотою?

Виключно майбутня с/г продукція (рослинництво, тваринництво, продукти їх переробки)

Додаткова застава **можлива** лише згідно з окремим договором

Земельні ділянки с/г призначення **не можуть бути** предметом застави!

Взаємозв'язок аграрної ноти та прав на земельну ділянку

Під час дії аграрної ноти

01

Потрібна згода кредитора на операції з земельною ділянкою:

- Відчуження;
- Передача в оренду чи суборенду;
- Зміна, розірвання або відмова від договору оренди чи суборенди

02

Інформація про те, які земельні ділянки зазначені в аграрній ноті, буде відображена в Державному реєстрі речових прав на нерухоме майно

Чи можна **заставити** одну й ту ж с/г продукцію двічі?

Реєстрація та моніторинг застави

РЕЄСТРАЦІЯ ЗАСТАВИ:

відбувається в ДРОРМ
Центральним депозитарієм

МОНІТОРИНГ ЗАСТАВИ:

- Кредитор має право здійснювати моніторинг предмета застави самостійно або доручити третій особі по довіреності
- Шляхи здійснення моніторингу:

Відмова боржника у доступі кредитора до предмета застави під час дії аграрної ноти це юридичне порушення, яке може спричинити дострокове стягнення застави.

Що відбувається у разі...

...ВТРАТИ ПРЕДМЕТУ ЗАСТАВИ?

Боржник зобов'язаний за домовленістю з кредитором замінити предмет застави іншим

У випадку відмови боржника, кредитор має можливість:

у судовому порядку вимагати дострокового виконання зобов'язань за АН

АБО

на підставі спеціальної виписки з Реєстру здійснити стягнення за рахунок іншої продукції з вказаної в АН земельної ділянки*

...НЕДОСТАТНОСТІ ЗІБРАНОЇ С/Г ПРОДУКЦІЇ

Боржник може домовитись з кредитором про реструктуризацію боргу, заміну предмету виплати та/або про нові строки його повернення

У випадку відмови боржника, кредитор має можливість на підставі спеціальної виписки з Реєстру або через суд:

звернути стягнення на іншу продукцію з земельної ділянки, зазначеної в АН

АБО

звернути стягнення на інше майно боржника, якщо це передбачено умовами АН

*після настання строку виконання зобов'язання

Дефолт агровиробника та примусове виконання аграрних нот

Кроки кредитора для звернення стягнення на предмет застави за АН:

01 Реєстрація в ДРОРМ відомостей про звернення стягнення за АН

02 Одразу після такої реєстрації кредитор отримує спеціальну виписку з Реєстру аграрних нот, яка генерується програмно-технічними засобами Реєстру АН та є виконавчим документом, а також пред'являється до примусового виконання в електронній формі

03 Здійснюється стягнення заборгованості шляхом:

ФІНАНСОВА АГРАРНА НОТА

- стягнення грошових коштів на банківських рахунках
- звернення стягнення на предмет застави (або передачі права власності на предмет застави кредитору, якщо це передбачено у ФАН!)

ТОВАРНА АГРАРНА НОТА

- звернення стягнення на предмет застави (або передачі права власності на предмет застави кредитору, якщо це передбачено у ТАН!)

Дефолт агровиробника та примусове виконання аграрних нот

У разі недостатності або відсутності застави для задоволення вимог кредитора відбувається звернення стягнення на...

01

...інше майно боржника (окрім земельних ділянок с/г призначення), **якщо це передбачено умовами АН.**

02

...майно інших осіб, які несуть солідарну відповідальність із боржником (на підставі все тієї ж спеціальної виписки з Реєстру аграрних нот)

Особи, які стають солідарними відповідачами за аграрною нотою

Фінансова установа, яка надала повну або часткову гарантію, із зазначенням про це в тексті АН

Особа, до якої переходять права на земельну ділянку (зазначену в АН)

Кредитор за **частково обмежено оборотоздатною АН стає солідарним боржником**, якщо передав ноту іншому власнику «з порукою»

У **зберігача продукції**, який не надав доступ або не виконав розпорядження особи, що здійснює примусове стягнення на підставі АН

Рекомендації аграріям щодо ефективного та безпечного застосування інструменту аграрні ноти

ОСНОВНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ:

- + Беріть активну участь в обговоренні деталей та умов аграрної ноти, кредитор не може нав'язувати і змушувати Вас погоджувати умови аграрної ноти, які Вам не вигідні
- + Не беріть на себе зобов'язання, виконання яких викликає у Вас сумнів
- + Встановлюйте реальні строки виконання зобов'язань за аграрними нотами і слідкуйте за їх суворим дотриманням
- + Завчасно починайте діалог з кредитором щодо реструктуризації зобов'язань за аграрною нотою, якщо розумієте, що не зможете виконати зобов'язання вчасно
- + Успішні переговори мають завершитися внесенням змін до реквізитів аграрної ноти в реєстрі аграрних нот

ВАЖЛИВИЙ МОМЕНТ

 Банківські дні: Пам'ятайте, що у вихідні та святкові дні платежі можуть не проводитися

Корисні матеріали для агровиробників

Комплексний порівняльний аналіз фінансових інструментів, зокрема аграрних нот

IFC International Finance Corporation
SWISS CONFEDERATION
Ukrainian Agricultural Conference

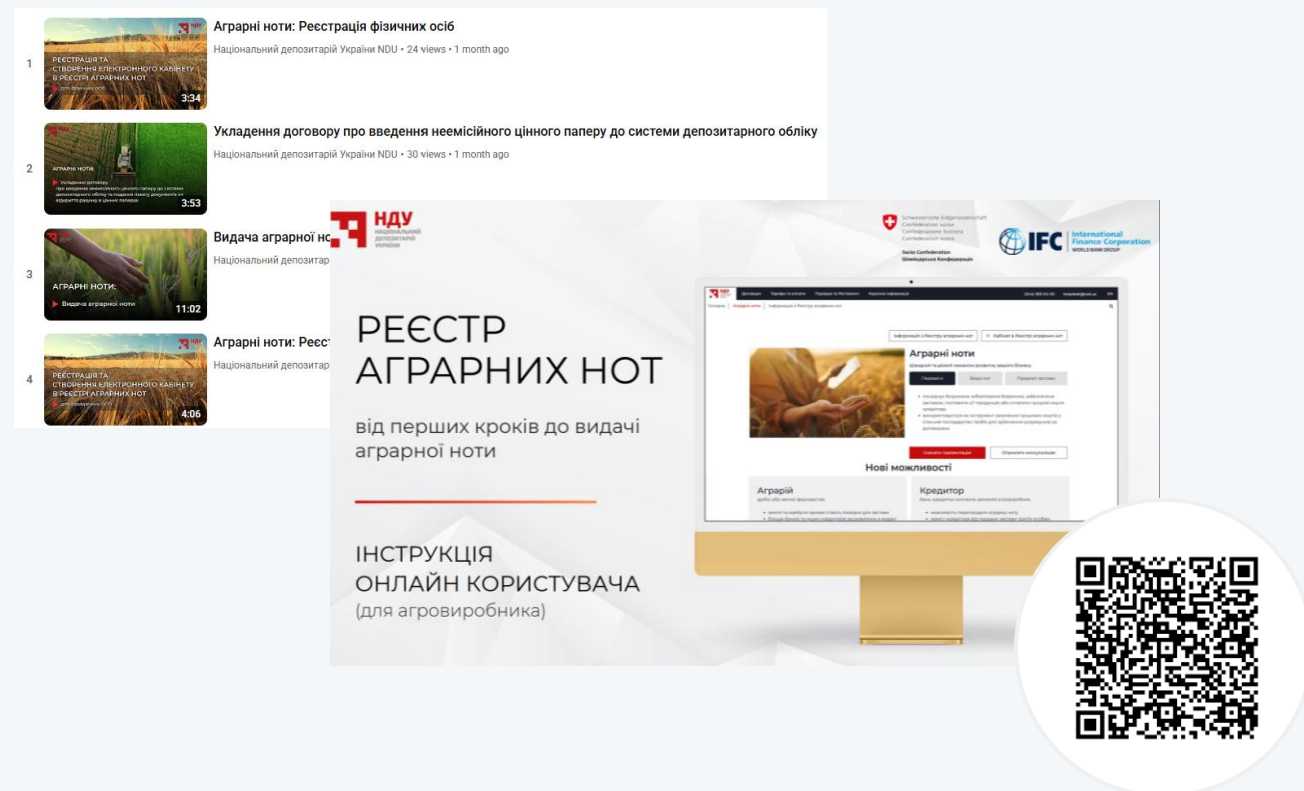
Робочий документ

Аграрні розписки, аграрні ноти, договори застави майбутньої сільськогосподарської продукції та векселі: Порівняльний аналіз інструментів

Жовтень 2025

Робота з Реєстром аграрних нот: інструкції користувача

Аграрні ноти: Реєстрація фізичних осіб
Національний депозитарій України NDU • 24 views • 1 month ago

Укладення договору про введення неемісійного цінного паперу до системи депозитарного обліку
Національний депозитарій України NDU • 30 views • 1 month ago

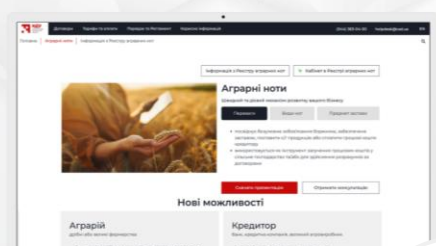
Видача аграрної ноти
Національний депозитарій

Аграрні ноти: Реєстрація фізичних осіб
Національний депозитарій

РЕЄСТР АГРАРНИХ НОТ

від перших кроків до видачі аграрної ноти

ІНСТРУКЦІЯ ОНЛАЙН КОРИСТУВАЧА (для агровиробника)

<https://www.csd.ua/agrarni-noty/>

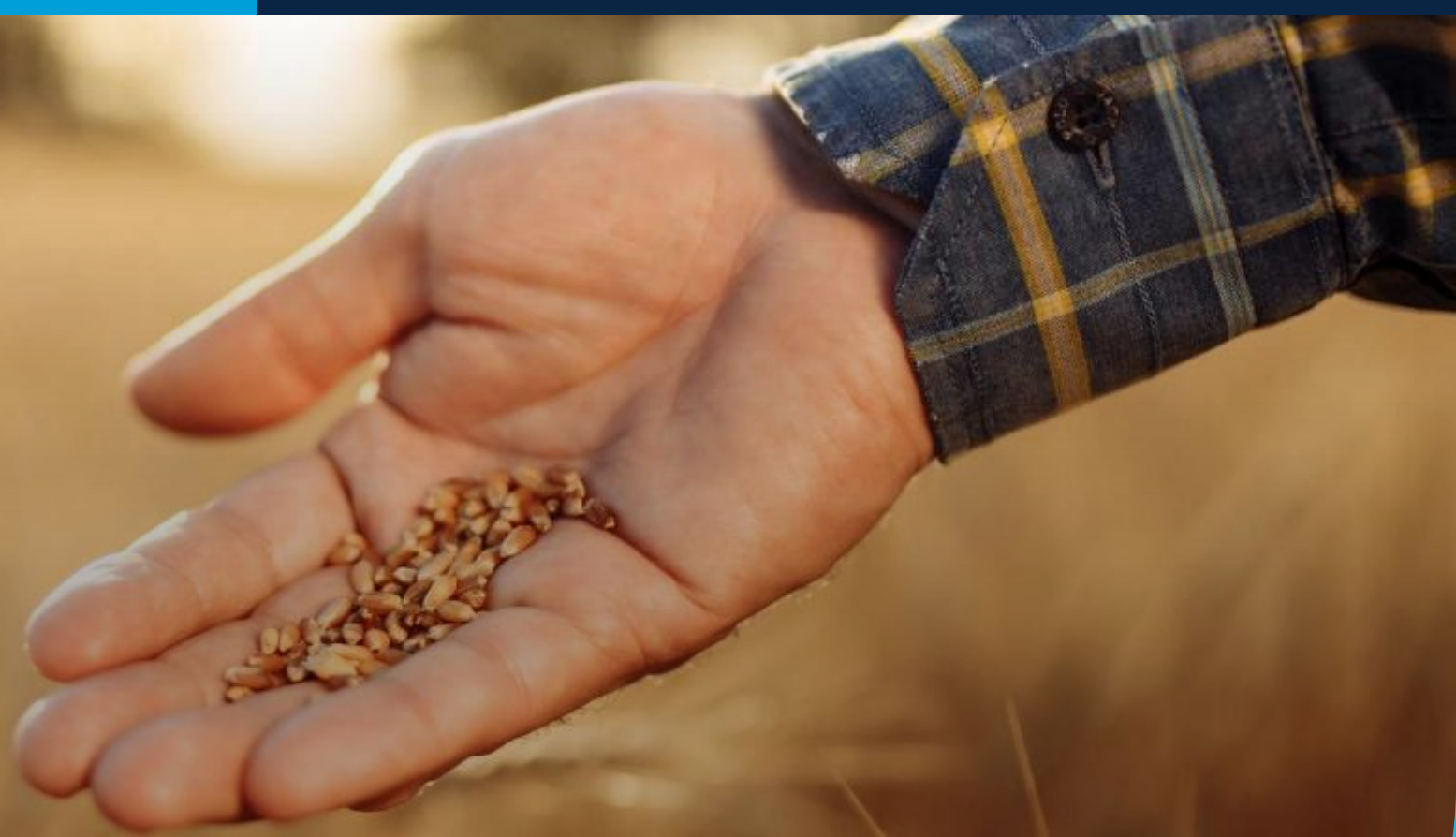
Шановні учасники, просимо вас знову **пройти** **опитування.**

Посилання на форму ви знайдете у чаті,
або можете скористатися QR-кодом.

Дякуємо!

20 березня 2026

Дякуємо за увагу!

 Schweizerische Eidgenossenschaft
Confédération suisse
Confederazione Svizzera
Confederaziun svizra

Swiss Confederation
Швейцарська Конфедерація

 IFC | International
Finance Corporation
WORLD BANK GROUP